

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор ВСП ФКБХТ ЗНУ

_____ О.Л. Олійник

«__» _____ 2020 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
І МАСОВОГО СПОРТУ
ВІДОКРЕМЛЕНОГО СТРУКТУРНОГО ПІДРОЗДІЛУ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ БІЗНЕСУ ТА ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ»**

Положення розглянуто та схвалено рішенням Педагогічної ради Відокремленого структурного підрозділу «Фахового коледжу бізнесу та харчових технологій Запорізького національного університету» протокол № 1 від 31.08.2020 р.

Запоріжжя,

2020

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію фізичного виховання і масового спорту
в «Фаховому коледжі бізнесу та харчових технологій»
Запорізького національного університету

I. Загальні положення

Фізична підготовка передбачає досягнення такого рівня розвитку тих або інших фізичних якостей, становлення рухових вмінь та навичок, які відповідають вимогам успішної діяльності за придбаним фахом. Вона дозволяє юнакам та дівчатам не лише успішно справлятися із фізичним навантаженням, але й здійснювати повсякденні зусилля, які вимагають прояву певного рівня рухових якостей, вмінь та навичок.

Під фізкультурно-оздоровчими заходами в режимі дня слід розуміти: ранкову гігієнічну гімнастику, ввідну гімнастику та фізкультпаузу в режимі навчального дня.

Форми і методи проведення фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі дня визначає навчальний заклад залежно від умов та внутрішнього розпорядку.

Позанавчальну фізкультурно-масову роботу у Коледжі проводять поза навчальним процесом із залученням максимального числа студентів, і це не передбачає спортивного вдосконалення, планується у відповідних документах і планах та затверджується наказом директора до початку навчального року.

До оздоровчої роботи відносять:

- визначення функціонального стану здоров'я і загальної фізичної підготовки студентів; їх участь у фізкультурно-оздоровчих заходах у режимі дня і поза навчальним процесом;
- участь у роботі секцій, команд, груп.

1.1. Фізичне виховання та масовий спорт у «Фаховому коледжі бізнесу та харчових технологій» Запорізького національного університету (далі – Коледж) мають на меті забезпечити виховання у студентів потреби в здоровому способі життя, самостійного оволодіння уміннями й навичками управління фізичним розвитком людини.

Завданнями фізичного виховання та масового спорту в Коледжі є:

- пропаганда серед студентів цінностей здорового способу життя;
- формування в студентській молоді основи теоретичних знань, практичних і методичних здібностей (умінь і навичок) з фізичного і спортивного виховання, фізичної реабілітації, масового спорту як компонентів їх повноцінної, гармонійної та безпечної життєдіяльності;
- забезпечення у студентів належного рівня розвитку показників їх функціональних та морфологічних можливостей організму, фізичних якостей, рухових здібностей, працездатності;

- сприяння розвитку професійних, світоглядних та громадянських якостей здобувачів освіти; - підготовка та участь студентів у різноманітних спортивних заходах.

У цьому Положенні наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

- фізичне виховання – складова освіти і виховання, педагогічний, освітній процес, предмет (навчальна дисципліна), спрямований на оволодіння знаннями, уміннями й навичками щодо управління фізичним розвитком людини різновидами рухової активності, з метою навчання і виховання особистості в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточення;

- фізична реабілітація (спеціальні медичні групи) – спеціалізований напрям процесу фізичного виховання людини з відхиленнями в стані здоров'я;

- спортивне виховання (тренування) – спеціалізований напрям процесу фізичного виховання в окремому виді спорту;

- масовий спорт – система організації та проведення спортивних заходів (змагань, розваг, ігор тощо) з масових видів рухової активності, засіб фізичного виховання;

- фізичний розвиток – складова життєдіяльності людини, зміна природних властивостей її організму впродовж життя, що виявляється у вигляді показників функціональних та морфологічних можливостей організму, фізичних якостей, рухових здібностей, працездатності, темпів старіння організму, термінів тривалості життя;

- рухова (фізична) активність – сукупність видів фізичних вправ та видів спорту, засіб фізичного виховання та його спеціалізованих напрямів.

1.2. Навчально-виховний процес з фізичного виховання у Коледжі ґрунтуються на таких основних принципах:

- загальнопедагогічний;
- загальнометодичний.

1.3. Безпосередню організацію освітнього процесу з фізичного виховання та його спеціалізованих напрямів у ході навчального процесу і в позанавчальний час в Коледжі здійснює циклова комісія, до якої входять викладачі фізичного виховання.

II. Нормативно-правова база організації освітнього процесу з фізичного виховання та фізкультурно-масової роботи

2.1. Організація освітнього процесу з фізичного виховання та масового спорту у Коледжі базується на Законах України «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про фізичну культуру і спорт», Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років; Національній

доктрині розвитку освіти, затвердженій Указом Президента України від 17.04.2002 № 347, наказом МОЗ та МОН України від 20.07.2009 № 518/674, наказом МОН України від 01.06.2010 № 521, наказом МОЗ України № 728 від 27.08.2010 р., наказом МОН України № 496 від 03.06.2008 р., листом МОН України від 25.09.2015 № 1/9.454, листом МОН України від 26.06.2015 р., постановою Кабінету Міністрів України від 08.12.2009 № 1318, наказом МОН України від 27.11.2008 № 1078, наказом МОЗ України № 682 від 16.08.2010 р., наказом МОН України від 14.11.2003 № 757.

2.2. Організація освітнього процесу з фізичного виховання у Коледжі здійснюється на підставі вимог державного стандарту, галузевих стандартів та стандартів освіти «молодший спеціаліст», затверджених установленому законодавством порядку.

2.3. Організація масового спорту у Коледжі здійснюється на підставі календарного плану спортивних заходів, положення про змагання (універсіаду, спартакіаду тощо) та відповідних правил, які встановлюються їх організаторами та затвердженому установленому порядку.

III. Організація освітнього процесу з фізичного виховання та фізкультурно-масової роботи

3.1. Відповідно до Правил безпеки під час проведення занять з фізичної культури і спорту в загальноосвітніх навчальних закладах, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2010 № 521: - до занять з фізичної культури і спорту допускаються студенти, які:

- пройшли обов'язків медичний профілактичний огляд відповідно до Положення про медико-педагогічний контроль за фізичним вихованням студентів у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України від 20.07.2009 № 518/674;

- не мають протипоказань щодо стану здоров'я;
- мають визначені рівень фізичного розвитку і групу для занять фізичною культурою;

- студенти повинні бути присутніми на заняттях з фізичної культури незалежно від рівня фізичного розвитку і групи для занять фізичною культурою, а також тимчасово звільнені від занять;

- допустиме навантаження на занятті для тих студентів, які за станом здоров'я належать до підготовчої та спеціальної груп і відвідують заняття фізичної культури, встановлює викладач фізичної культури;

- загальне керівництво організацією медичного контролю за станом здоров'я студентів у Коледжі здійснюють місцеві органи охорони здоров'я та органи управління освітою відповідно до чинного законодавства України. Відповідно до розділу «Фізична культура» методичних

рекомендацій щодо вивчення базових дисциплін у навчальних закладах згідно листа Міністерства освіти і науки України від 26.06.2015 / № 1/9-305;

- при складанні розкладу занять на навчальний рік слід враховувати місцеві кліматичні умови, матеріальну базу навчального закладу тощо;

- до занять з фізичної культури і спорту допускаються студенти, які пройшли обов'язковий медичний профілактичний огляд, не мають протипоказань щодо стану здоров'я, у яких визначені рівень фізичного розвитку і група для занять фізичною культурою.

- допустиме навантаження на заняттях для тих студентів, які за станом здоров'я належать до підготовчої та спеціальної груп і відвідують заняття фізичної культури, встановлює викладач;

- під час формування розкладу навчальних занять на тиждень не рекомендовано здвоювати заняття фізичної культури або проводити їх два дні поспіль;

- студенти, які за станом здоров'я віднесені до підготовчої медичної групи, відвідують обов'язкові заняття фізичної культури.

Заняття проводяться за загальною програмою фізичної культури, але з можливою затримкою складання відповідних нормативів. Оцінювання студентів — за теоретико-методичні знання та техніку виконання вправ.

Рекомендовані заняття у фізкультурно-оздоровчих групах загальної фізичної підготовки, прогулянки, ігри й спортивні розваги. Участь у змаганнях — за додатковим дозволом лікаря;

- студенти, які за результатами медичного огляду тимчасово віднесені до спеціальної медичної групи, відвідують обов'язкові заняття, але виконують корегувальні вправи і вправи для загального фізичного розвитку, які їм не протипоказані;

- до спеціальної медичної групи відносяться студенти зі значними відхиленнями в стані здоров'я, фізичного розвитку і діяльності основних функціональних систем постійного або тимчасового характеру, що потребують суттєвого обмеження фізичного навантаження.

У спеціальній медичній групі навчаються студенти з показниками в стані здоров'я як стійкого, так і короткотривалого характеру (відмовлення рухомості суглобів після травми, тощо).

Тому основною формою організації навчальної діяльності є індивідуальний підхід сумісний з груповим. Ці завдання вирішується за рахунок диференціації методики (різні вихідні положення, ступені напруження, амплітуди рухів тощо); списки студентів, які за станом здоров'я відносяться до спеціальної медичної групи, затверджуються наказом директора Коледжу з вказівкою діагнозу захворювання і терміном перебування в ній.

- формування групи здійснюється з урахуванням віку та стану здоров'я. Можливе об'єднання в групу студентів з різними захворюваннями тому, що характер пристосування до фізичних навантажень і особливо пристосування серцево-судинної і дихальної систем у багатьох відношеннях схожі;

- студенти спеціальної медичної групи повинні обов'язково займатися на загальних заняттях фізичної культури у відповідному одязі і взутті.

Вони беруть участь у підготовчій та заключній частинах занять, закріплюють матеріал вивчений на заняттях у групі, а при стійкому покращенні стану здоров'я виконують елементи рухів основної частини зі значним зниженням фізичних навантажень, без затримки дихання, виключаючи стрибки, психоемоційне навантаження (елементи змагань).

3.2. Навчальний процес з фізичного виховання в Коледжі здійснюється у наступних формах:

- навчальні заняття,
- самостійна робота,
- контрольні заходи у вигляді: заліків, прийому контрольних нормативів.

- секційна робота

3.3 Основними видами навчальних занять з фізичного виховання в коледжі є: практичне, індивідуальне заняття.

Коледжем може бути встановлено інші види навчальних занять з фізичного виховання.

3.4 На практичних заняттях викладач організовує детальний розгляд студентам окремих теоретичних (методичних, організаційних) положень фізичного виховання, його спеціалізованих напрямів, масового спорту у вигляді бесіди та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентів відповідно до сформульованих завдань.

Практичні заняття проводяться в спортивних залах, на спортивних майданчиках, стадіоні, а їх теоретична частина в аудиторіях, які оснащені необхідними засобами навчання.

Перелік тем практичних занять визначається навчальною програмою з фізичного виховання та має передбачати: загальну фізичну підготовку, спеціальну фізичну підготовку, технічну підготовку тощо.

Практичне заняття складається з проведення попереднього контролю показників фізичного розвитку здобувачів освіти, їх знань, умінь і навичок з фізичного виховання, їх перевірку, оцінювання.

3.3. Індивідуальне заняття організовується та проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних здібностей.

Індивідуальні заняття організуються за окремим графіком і можуть охоплювати частину або повний обсяг занять з фізичного виховання або його спеціалізованих напрямів.

3.4. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час.

Зміст самостійної роботи студентів визначається навчальною програмою з фізичного виховання, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів з фізичного виховання повинні передбачати можливість проведення самоконтролю показників фізичного розвитку з боку здобувача освіти.

Навчальний матеріал з фізичного виховання, передбачений навчальним планом для засвоєння студентів в процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Самостійна робота студентів над засвоєнням теоретичного та практичного матеріалу з фізичного виховання може виконуватися у бібліотеці, навчально-методичному кабінеті (навчальній лабораторії), на спортивних спорудах начального закладу та у домашніх умовах.

3.5. Організація освітнього процесу з фізичного виховання відбувається відповідно до розподілу студентів на медичні групи та згідно з розкладом навчальних занять, затвердженим директором Коледжу, розкладом роботи навчальних секцій спортивного виховання, що затверджуються заступником директора з НВР Коледжу.

3.6. Секційні заняття організуються та мають спеціалізований напрям процесу фізичного виховання в окремому виді спорту. Перелік секційних занять визначається бажанням студентів (анкетування на початку учбового року), навчальною програмою з фізичного виховання, та передбачає: загальну фізичну підготовку, спеціальну фізичну підготовку, технічну підготовку тощо.

Заняття зі студентами навчальної секції спортивного виховання проводяться за розкладом навчальних занять зазначеної секції.

До навчальної секції спортивного виховання зараховують студенти, віднесених за станом здоров'я до основної чи підготовчої медичної групи медичної групи, які за результатами контрольного тестування мають позитивні показники функціональної і фізичної підготовленості.

IV. Єдині вимоги до студентів при проведенні занять з фізичного виховання в Коледжі

4.1. Студенти, які визначені здоровими та не мають відхилень у стані здоров'я, на початок навчального року зараховуються до основної фізичної групи. **Студенти, які мають хронічні захворювання та відхилення у стані**

здоров'я, проходять медичний огляд у студентській поліклініці до початку навчальних занять. (Наказ МОЗ України № 728 від 27.08.2010 р)

4.2. Студенти, які не представили довідку з визначенням спеціальної медичної групи (чи звільнення від занять), до виконання нормативів не допускаються (присутність на заняттях – обов'язкова), про що повинні бути проінформовані керівники груп (батьки студента)

4.3. Списки студентів, які віднесені до спеціальної медичної групи та звільнених від фізичного виховання затверджуються на початку року наказом директора Коледжу та доводяться до відома керівників груп.

4.4. Викладачі фізичного виховання за місяць до закінчення терміну перебування у спеціальній медичній групі повідомляють студента, керівника групи (батьків) про необхідність проходження повторного медичного обстеження з метою визначення групи для занять фізичним вихованням. (Наказ МОЗ України та МОНУ № 518 від 20.07.09 р.)

4.5. Довідки про звільнення від фізичного виховання, про наявність спеціальної медичної групи студент повинен представити викладачу в двотижневий термін на початку семестру.

4.6. Звільнення студента в повному обсязі від фізичних вправ здійснюється комісією ЛКК.

4.7. Студенти, тимчасово звільнені від занять фізичною культурою, зобов'язані бути присутніми на заняттях у спортивній формі. При цьому допускається залучення їх викладачами до підготовки залу та заняття.

4.8. Студенти, які пропустили заняття без поважної причини, зобов'язані відпрацювати пропущені теми протягом тижня.

4.9. За поважну причину пропуски занять вважаються при наявності довідки від сімейного лікаря, заяви батьків за підписом заступників директора – не відпрацьовуються.

4.10. Студенти, які зазнали травму в період проведення заняття, чи погано себе почувають повинні негайно повідомити про це викладачу. Викладач, в свою чергу, зобов'язаний надати першу медичну допомогу та викликати швидку допомогу, повідомити батьків та адміністрацію коледжу.

4.11. В процесі проведення занять з фізичного виховання категорично заборонена не коректна поведінка як з боку викладача, так і з боку студента.

4.12. Студенти, які займаються в спортивних секціях не менш 2-х разів на тиждень або є членами збірних команд коледжу за різними видами спорту мають право претендувати на відмінну оцінку з фізичного виховання.

V. Планування навчальних занять з фізичного виховання та спортивних заходів

5.1. Розклад, навчальних занять з фізичного виховання затверджується директором Коледжу за поданням колективу фізичного виховання, який розробляє його за участю відділень, відповідно до пропускної спроможності

спортивних та фізкультурно-оздоровчих споруд, визначених у Державних будівельних нормах «Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди» (наказ Держбуду України від 10.31.2003 № 184), а також медико-біологічних закономірностей процесу фізичного виховання щодо тижневої періодичності навчальних занять.

На підставі розкладу навчальних занять з фізичного виховання складається розклад навчальних занять Коледжу у навчальних групах. Планування змісту навчальних занять у навчальних групах з фізичного виховання, їх засобів і методів визначається викладачем навчальної групи самостійно на підставі вимог навчального плану, плану-графіка, навчальної програми з фізичного виховання та навчальної програми із спеціалізації з виду рухової активності або захворювання.

5.2. Календарний план спортивних (спортивно-масових) заходів Коледжу та положення про змагання розробляються колективом фізичного виховання та затверджуються директором Коледжу.

VI. Контрольні заходи з фізичного виховання

6.1. Контрольні заходи з фізичного виховання включають поточний та підсумковий контроль.

6.1.1. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять. На практичних заняттях поточний контроль має на меті перевірку рівня фізичного розвитку здобувачів освіти за функціональними, фізичними, руховими (технічними) показниками.

Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються колективом фізичного виховання.

6.1.2. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль з фізичного виховання включає семестровий контроль.

6.1.3. Семестровий контроль з фізичного виховання проводиться у формах заліку або диференційованого заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, установлені навчальним планом.

Семестровий диференційований залік не передбачає обов'язкової присутності студентів. Студент вважається допущеним до семестрового контролю з фізичного виховання (заліку або диференційованого заліку), якщо він виконав усі види завдань, передбачені навчальним планом з фізичного виховання на семестр.

Оцінювання навчальних досягнень студентів на заняттях з фізичного виховання може здійснюватися за такими видами діяльності:

1. Засвоєння техніки виконання фізичної вправи.

2. Виконання навчального нормативу (з урахуванням динаміки особистого результату).

3. Виконання навчальних завдань під час проведення заняття.

4. Засвоєння теоретико-методичних знань. При цьому оцінка за виконання нормативу не є домінуючою під час здійснення тематичного, семестрового чи річного оцінювання

Для оцінювання розвитку фізичних якостей використовуються навчальні нормативи, які розроблено для кожного року вивчення модуля. Контрольні навчальні нормативи є орієнтовними. Порядок їх проведення визначає викладач відповідно до робочої програми.

Під час оцінювання навчальних досягнень з фізичної культури також враховуються:

- особисті досягнення здобувачів освіти протягом навчального року;
- ступінь активності здобувачів освіти на заняттях;
- залучення їх до занять фізичною культурою в позанавчальний час; - участь у змаганнях всіх рівнів.

На основі зазначених показників викладачі можуть застосовувати різноманітні системи нарахування «бонусних» балів. Наприклад, якщо студент виконав залікову вправу на певний рівень, але, при цьому, його особистий результат виконання цієї вправи поліпшився порівняно з попереднім показником, викладач може виставити оцінку, на 1-2 бали вищу за ту, яка передбачається контрольними навчальними нормативами.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів із фізичної культури затверджені наказом МОН України від 05.05.08 № 371.

Для попередження нещасних випадків слід дотримуватись вимог безпеки під час проведення занять, особливо, при складанні контрольних навчальних нормативів, коли студенти виконують вправи з максимальним навантаженням.

Під час складання нормативів потрібно дотримуватись таких вимог:

1. Контрольні навчальні нормативи складають студенти основної медичної групи, які на момент прийняття нормативу не скаржаться на погане самопочуття та стан здоров'я.

2. Кожній заліковій вправі передуює спеціальна підготовка (не менше як на двох заняттях).

3. Перед складанням нормативу викладач проводить розминку, а після — відновлювальні вправи.

4. Студенти мають можливість перескласти норматив на визначеному викладачем занятті.

5. Викладач зобов'язаний забезпечити безумовне дотримання правил і виконання вимог щодо безпеки під час здачі нормативів.

У період з 01.09 до 01.10 кожного навчального року з метою адаптації студентів до навантажень на заняттях з фізичного виховання (фізичної культури) прийом контрольних навчальних нормативів не здійснюється, а також обмежується виконання вправ з максимальною інтенсивністю.

На сучасному етапі, з метою формування позитивного ставлення здобувачів освіти до занять фізичною культурою та підвищення рівня їх рухової активності, оцінювання навчальних досягнень з фізичної культури має здійснюватися в особистісно-зорієнтованому аспекті.

В основу особистісно-зорієнтованого оцінювання покладаються:

- особисті досягнення студентів протягом навчального року;
- активна робота студентів на заняттях з фізичної культури;
- залучення студентів до занять фізичною культурою в позанавчальний час;
- участь у змаганнях всіх рівнів.

На основі зазначених показників викладачем рекомендується застосовувати різноманітні системи нарахування «бонусних» балів. Зазначені системи корекції оцінювання мають погоджуватися педагогічною радою коледжу.

Під час оцінювання необхідно:

- здійснювати індивідуальний підхід, тобто створювати для студентів умови, які відповідають особливостям їх розвитку, рівню фізичної підготовленості, стану здоров'я;
- конкретизувати завдання, визначене змістом даного заняття, за яке студент буде оцінено;
- застосовувати гласність оцінки (своєчасно інформувати студента про оцінку з коротким аналізом виконання здобувачем освіти рухової дії).

VIII. Мотивація освітнього процесу з фізичного виховання та масового спорту

8.1. Мотивація до активної участі здобувачів освіти в освітньому процесі з фізичного виховання та спортивних заходах здійснюється шляхом:

- створення у Коледжі умов для участі в спортивних заходах за інтересами;
- грошовими або іншими матеріальними винагородами студентів – членів збірних команд Коледжу за зайняті призові місця на зовнішніх змаганнях різного рівня.

8.2. Мотивація викладачів до якісної організації своєї діяльності здійснюється шляхом:

- заохочення, своєчасного оцінювання та відповідної винагороди їх діяльності, підвищення професійного та методичного рівня.

